

Jakob Grosse

**Tertia Ea[ue] succincta Triadis De Stilo N. Test. conscriptae Defensio :
Disputationi Philologicae Anno 1641. 10. Iul. a M. Johanni Musaeo habitae in
Academia lenensi, in qua affirmatur I. In N.T. & sermone Apostolorum esse
Barbarismos & Solaecismos, §13. & 41. II. Graecum N.T. stilum impuru[m] esse §.
39. III. Spiritum S. Apostolis inspirasse quidem res, sed non verba. §. 36. IV.
Sermonem S. Apostolorum no[n] esse sermonem Dei, quoad verba §. 39. V. S.
Apostolos locutos esse non ex Spritus S. inspiratione, sed ex usu contracta
consuetudine § 39. VI. Solaecismum non esse vitium formaliter sed materialiter §.
42: Opposita**

Hamburgi: Wernerus, 1641

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn767055683>

Druck Freier Zugang

A.B.
~~45.C.13~~

F.c-3748.
F.c-3748.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn767055683/phys_0003

DFG

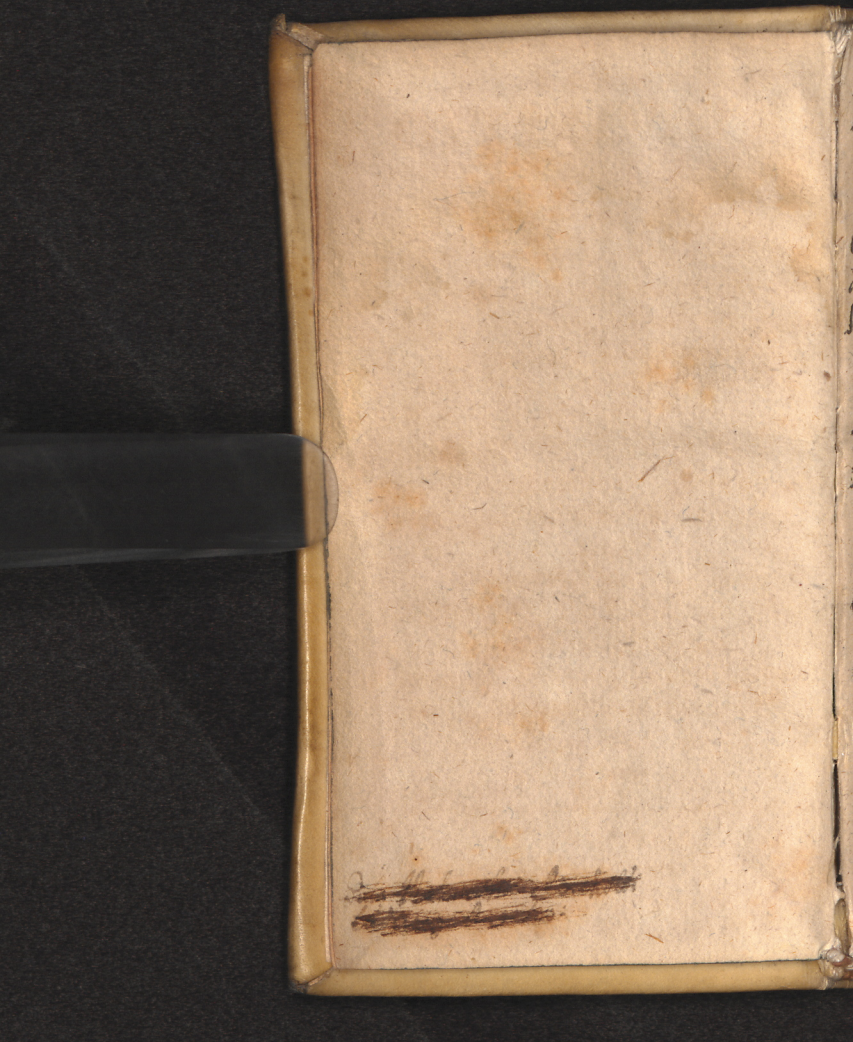

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn767055683/phys_0005

DFG

TERTIA
Eaq; succincta
TRIADIS

De
Stilo N. Test. conscriptæ
DEFENSIO.

Disputationi Philologicæ Anno
1641. 10. Jul. à M. JOHANNI MUSÆO
habitæ in Academia JENENSI,
in qua affirmatur

- I. In N. T. & sermone Apostolorum esse
Barbarismos & Solæcismos, §. 13. & 41.
- II. Gra cum N. T. stilum imperitæ esse §. 39.
- III. Spiritum S. Apostolis inspirasse quidem
res, sed non verba, §. 36.
- IV. Sermonem S. Apostolorum nō esse ser-
monem Dei, quoad verba §. 39.
- V. S. Apostolos locutos esse non ex Spiritus
S. inspiratione, sed ex usu contra ceterā
consuetudine §. 39.
- VI. Solæcismum non esse vitium formali-
ter sed materialiter §. 42.

Opposita

à

M. JACOBO Gressen /
Brander b. March, Eccl. ad D. Cathar. Ham-
burgi Pastore, dicæ Triadis auctore.

HAMBURGI,

Typis & Sumptibus HEINRICI
VVERNERJ Anno 1641.

TRIAS
 De
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Triadis in Theologia
 de
 Triadis

Præstantissimis, pietate, erudi-
tione & Humanitate po-
litissimis

BARTHOLDO
Dn. & de Sreckelsen /
VINCENTIO

Fratribus germanis, jam in Ar-
gentoratenſium Academia, studio-
rum continuandorum gratiâ com-
morantibus, fautoribus & a-
micis meis colen-
dis.

S. Plur.

Uod, Præstantissimi
Dn. Studiosi, amici pluri-
mum colendi hanc ter-
tiam Triadis meæ defensionem, A-
cademicâ quâdã diſputatione, mihi
oppoſitâ, à me extortam, Veſtro no-
mini, honoris ergò, inſcribere con-
ſtitui, ad id, ne quis hoc in ſequio-
rem interpretetur partem, impulit
me non tantum, quod veneranda

A 2

ma

māter vestra, vidua honoratissi-
ma & Dn. adsuus vester dilectis-
simus, Consultiss. & Excellentiss.
Dn. PETRUS LUTKENIUS,
F. U. L. Senator Reip. Hamburg. di-
gnissimus, Compater meus honoran-
dus, hactenus varia benevoli affe-
ctus argumenta mihi declararunt;
nec tantum quod Vos operā Clariss.
& Excell. Dn. PETRI VVEITZKII
F. U. L. adsuus mei dilecti, in Aca-
demicorum vestrorum studiorum,
in Academiā Altorsinā, directione,
ex meā commendatione, felicitet
usos esse intellexi; Sed etiam & in-
primis, quia jam in celeberrimā Ar-
gentoratenensium Academiā commo-
ramini, quam non parum condeco-
rant etiam Philologi in linguarum
studijs versatissimi, qui de idiotis-
simum linguarum rectè iudicare & Divi-
nam Stili Novi fuederis autoritatem,

contra

contra gentiliū scommata & cri-
minationes, sacram Scripturam
Novi Test. barbarismorum & solæ-
cismorum aliorumq; criminum bla-
phemè & protervè postulātes, & ac-
cusantes, strenuè asserere norunt;
inter quos innotuit mihi nomen ad-
modū Rev: Excellentissimi & Ce-
leberrimi VIRI Dn. D. Dortchæi;
cujus è τὸ ἰν πρὸν de Græco Novi T. Sti-
lo in ipsâ tractatione adduxi. Cum
itaq; Deus tam diuturno bello hæte-
nus non sine multarum animarum
internecione gesto, vehementer in
Germaniam nostram animadver-
tat, non quidem ut ista direptioni-
bus exhausta & desperatione fracta
marcescat vel penitus labascat; Sed
ut deposito fastu & securitatis ty-
pho, omnes sensus suos ad verum
Deum contrahat & ab eius SOLIUS,
tutelâ & presidio vitam, prosperita-

rem & salutē suam pendere statuat;
ideoq; omnes ingenij vires & nervos
intendere fas est, ut etiā à Sanctissi-
mo Divinae Majestatis, sine cujus gra-
tia nihil spei de firmitate pace afflictissi-
ma nostra Germania potest concipi-
re, Verbo, quo Novum fœdus in
CHRISTO sancitum est, quicquid in
eis contemptū vergere potest, ne quid
Ecclesia inde detrimenti capiat, pro-
virili avertatur. Ut itaq; vos, pra-
stantissimi Dn. Studiosi, amici colen-
di, serenā frōte hanc defensionis meae
dedicationem admittatis & me hac
ratione & oblatā occasione animos
vestros verae pietatis amore magis
magisq; accēdere & laudabili vestre
familiae Sprekelianae hoc etiā honoris
monumentum erigere voluisse, agnoscatis,
est quod officiosē peto, Vosq; Divinae gratiae
commendo; Dab: Hambur: An. 1641. 30. Sept.

Praest: & Hum: V.
Studiosissimus

M. Jacobus Grosse.

Veritatis studium cuius
curæ cordiq; esse debere, ut
M. Musæus in præf. suæ dispu-
tationis scriptitat, nemo, ut opi-
nor, erit, qui inficias ibit. Iussu
Divinæ Majestatis teneatur unus-
quisque veritatem ex corde loqui, ut
ait *S. Psaltes*. *Plal. 15.* pro veritate acri-
ter pugnare, ut *D. Paulus* ait, *2. Cor.*
13. cap. & clypeo veritatis se accinge-
re, ut *D. Apostolus* ait *Ephes. 6. cap.*
πίστω δει λήθον κινειν, ωσε το αλη-
θες ευρειν, ait *Theodoretus Dial. 2.* Imo
ευφουια esse το δυνααδ καλωσ ελε-
ατα τα αληθες και φυγειν το ψευ-
δω, ait *Aristotel. 8. Topie cap. 14.* Ve-
ritatem tum animam nostratū Philosophia,
tum Christianæ religionis fundamentum
esse, ait *Scaliger exerc. 3.* & non nisi
veritatū finibus nostratarum cogitationū per-
petuum excursū arceri posse, scribit *Idem*
exercit. 157. section. 4.

Quod itaq; in Triade meâ de sti-
lo Novi foederis admodum Rev: &

A 4 Excel-

20
Excellentiss. Dn. Theologorum Jenensium, suffragio Jenæ primum excusâ, hîc autem Hamburgi, cum observationibus apologeticis, adversario meo anonymo oppositis, recusâ, atq; in hoc, de stilo Novi foederis exorto certamine, pro divinissima VERITATE, quam instar arcis invictæ, & omnem adversantium telorum jactum eludentis esse, est in propatulo. pro virili, tanquam pro meâ ara & foco pugnam, istud ex istis observationibus liquidò constare, adhuc nullus dubito.

Quod autem & has pagellas pro detentione Triadis meæ scriptas prælo submittere volui, ad id calcaris instar stimulavit me disputatio Philologica M. Johan. Misæi 10. Julij habita, à me autem 14. Sept. primùm visa atq; perlecta, in cujus frontispicio quidem ille, Christiano amore & favore dignam, promittit modestiam; at in fine, ejus pla-

planè oblitus, falsò & Thraſonicè,
 & ita ſatis immodèſtè gloriatur, ſe
 Triadi meæ utrumq; crus fregiſſe, & ut
 tota Triadis meæ ſtructura labiſceret, ſe-
 ciſſe §. 46. Quod cum oppidò tal-
 ſum ſit, concientiam meam valdè
 urſit, ut, quod hic M. Muſæus
 Triadi meæ neutrum crus, imo ne oſi-
 culum quidem fregerit, quodque tota
 Triadis meæ pro autoritate ſtili
 Novi Teſtamenti, & contra Bla-
 ſphemias gentilium criminationes
 conſcriptæ ſtructura, per hujus M.
 Muſæi inſultationem & paradoxo-
 rum in titulo poſitorum incruſta-
 tionem, nequaquam labalcat, ſed
 utroq; crure in fracto adhuc immota fir-
 mæ veritatis rupi inſiſtat, ſuccin-
 ctè (prolixitatem enim officij mei
 ratio non admittit) demonſtrarem.

Quamvis autem M. Muſæus ali-
 quoties ſcribat alium quempiam i-
 ſtis, quas tam prolixè & ſtudioſè
 adduxit, exceptionibus, paradoxa i-
 ſta complectentibus, neryum ar-

A § gu-

4.
gumentorum meorum incidere
posse, ex istâ tamen ex §. 46. citatâ
gloriatione, quâ tanto Zelo affir-
mat & ex allatis exceptionibus tam
feriò infert & concludit se cum suo
Respond: ea adduxisse, quæ Triadi meæ
utrumq; crus frangant & ut tota ejus stru-
ctura labascet, faciunt, ipsum M. Mu-
sæum allatas exceptiones & suas fa-
cere suoq; eas approbare calculo,
talpâ cæcior essem, si non viderem:
Tu ô Divinissima Trias, Deus Pater,
Fili & Spiritus Sancte, faxis ut eun-
dem scopum, quem mea pro divi-
na sanctissimi tui sermonis autori-
tate scripta Trias unicè intendit,
feliciter & hic attingam, & ita totus
in tuum præsidium recumbam.
Admodum autem Rev: & Excellent:
Dn. D. & Professores S.S. Theolog.
in Academia Jenensi iterum roga-
tum venio, ut si Triadem meam pe-
træ veritatis solidè superstructam
esse viderunt, quando ut Jenæ ex-
cuderetur humaniter concesserunt,
suo

5.
Iuo etiam loco contra Theoninos
cavillatorum dentes, eandem tue-
ri haut graventur, & has meas pa-
gellas defensorias, quando vacave-
rit, perlustrare & quod in ijs verum
esse deprehenderit, mecum defen-
dere, in Sanctissimæ Veritatis gra-
tiam non dedignentur.

Primum autem totam Triadis meæ
structuram nondum labascere, sed utroq;
crure infracto adhuc immotam consistere
paucis, cum in bona causa vel iria verba
sufficiant, probabo. Deinde stilum No-
vi Testamenti ab omni barbarismorum &
solæcismorum labe immunem, & M. Mu-
sæum modestiæ cancellos immodeste trans-
gressum esse, & surrentem novis falsiq; o-
pinionibus non parum turbasse demonstrabo.

I. MEMBRUM

In hac tertiâ Triadis meæ defen-
sione in primis hæc duo ad re-
ctæ rationis trutinam & æquilibri-
um examinari peto. 1. Scopum 2.
Tractationis modum. Scopum exposui
in 1. observatione apologeticâ;

A 6 Cum

Cum enim Anno 1637. hinc quaestio, An Novum Testamentum barbarismis scateat? in Gymnasio nostro primum intra privatos parietes, ut dicitur, mota, sub hoc schemate in publicæ cujusdam disputationis auctario in arenam produceretur, videlicet ad quam facultatem, ista pertineret? idq; studiosæ nostræ juventuti ventilandum proponeretur, & Anno 1639. Tractatus de stilo S. literarum anonymus hinc excuderetur, in quo criminationes gentilium stilum Novi Testamenti ut *βαρβαρίζοντα*, ut *σλοικίζοντα*, ut *σκυλοτομικόν*, ut *ἀλιευτικοῦ* barbarissantē, solæcissantē, sutoriū piscatoriū blasphemè traducentium ex scriptis Patrum ita in conspectum producebantur, ut hinc non tantum quidam juniores, sed & alij adulti-ores, de stilo S. Apostolorum admodum sinistrè sentire & loqui, & foedam solæcismorum scabiem ipsi affricare cœperint, Reverendum

dum nostrum Ministerium Ecclesiasticum (*Historic à relatione de primâ certaminis hujus origine, & de eo, quid hîc de Autore græco publi scholasticæ proponendo, actû sit, in aliud tempus reservata*) necessum esse duxit, ut pro divinâ stili Novi Testamenti autoritate aliquid conscriberetur, & ita sinistris istis judicijs maturè obviam iretur, hîcq; Hamburgi studiosa nostra juvenus intra limites pietatis contineretur, & istiusmodi quæstione, An Novum Testamentum barbarismis scateat? detestandisq; istis gentili-um criminationibus non amplius turbaretur & offenderetur, quin potius ad honorificè de stilo S. Apostolorum & Novi Testamenti sentiendum & loquendum admo-neretur & instigaretur.

Hunc hunc esse Triadis meæ scopum, ex singulis propositionibus, ipso jubare solis meridiano clarius est. In istas ergo gentili-um blasphemias

mae criminationes calamum ut
stringerem, admodum Reverend.
& Clariss. Senior Collegij nostri Ec-
clesiastici à me petijt, Pietas postu-
lavit, & benevolus meus erga stu-
diosam juventutem affectus tan-
dem impetravit: Et hoc est quod in
hanc arenam me protraxit. *Modus
tractationis*, & tota Triadis meae stru-
ctura in tribus continetur propo-
sitionibus, in quarum *Prima* demon-
stratur: quod S. Evangelistæ & A-
postoli non more mundanorum o-
ratorum in foro, vel pro rostris ver-
ba facientium phalerata verborum
lenocinia affectarint. In *Secunda* de-
monstratur, quod quamvis S. Ev-
angelistæ & Apostoli in N. T. non
adeo ornato & nitido, tumido &
affectato dicendi genere usi sint in
mysterijs verbi Divini revelandis,
impium tamen imo blasphemum
sit, si quis inde S. literarum fastidi-
osus Græcum Stilum N. T. fugilla-
re, floccipendere, juventuti suspe-
ctum

9.
Cum facers, ipsiq; vitia & notam
solœcismorum & barbarismorum
affricare contendat. In Tertia de-
monstratur, quod nec patres, qui
solœcismorum & barbarismorum
meminerunt, & Apostolos idiotas
fuisse scripserunt, nec illi Autores,
qui stilum N. T. Hellenisticum esse
statuunt, nec isti qui in N. T. He-
braismos & Chaldaismos esse obser-
varunt, stilum N. T. fugillarint,
vel impuritalicujus accusarint,
sed stilum Apostolicum maximo pe-
pere potius commendarint. Hinc
cum Aristoteles scribat 2. Top. cap.
5. καθασκευάζοντα πάντα συλλογί-
ζειν ἀνάγκη; Ego quoq; proba-
re annitar structuram Triadis meæ
adhuc salvam & immotam consiste-
re; Ita argumentor:

Qui Triadis meæ structuram
convellere sibi proposuit, eā au-
tem ita comparatam invenit,

ut tres istas Triadis meæ propositiones ipse mecum seriò adstruxerit & confirmârit, de illo certum est, quod Triadis meæ structuram reliquerit integram, & per consequens falsò gloriatur, quod Triadi meæ *utrumq; crui frangerit, & ut tota ejus structura labasceret. fecerit*; quod consequens ex antecedente necessariò infertur.

Atqui de M. Musæo prius est verum E. & posterius.

Assumptionem probat disputatio ipsius Philologica, quod enim totam Triadis meæ structuram convellere sibi proposuerit, gloriatio ipsius ex §. 46. citata, satis superq; attestatur. Quod autem singulas propositiones Triadis meæ ipse mecum adstruat & confirmet, manifestum est. *Adstruit & confirmat propositionem meam primam §. 19. ubi scribit, quod Spiritui S. per Apostolos loquenti vitium fuerit ab istiusmodi elegantijs hominum aures demul-*

mulcentibus abstinere. Et §. 22.
 ita scribit: Sermonem Apostolorū
 esse simplicem & tritum. Et §. 27.
 scribit: S. Apostolos trito & plebejo
 loquendi genere & stilo usos esse.
Adstruit & confirmat propositionem meam
secundam. Ita enim scribit §. 23. Pa-
 tres à me citatos hoc unum inten-
 dere, quod sermo Apostolorum
 non contemni debeat ob simpli-
 cem & tritum dicendi modum. At
 hic unicus citationis meæ & alle-
 gationis Patrum scopus est, **Quam-**
vis M. Musæus à §. 23 usq; ad §. 27.
 aliò citata Patrum testimonia tor-
 queat, ac si ad probandam stili A-
 postolici puritatem, puritati & E-
 legantiæ veterum Græcorum con-
 formem, à me adducta essent, de
 quo suo ageretur loco. Quod etiam
 impium imò blasphemum sit, si
 quis inde, quod S. Apostoli non
 tam tumido & affectato dicendi
 genere usi sint, stilo Apostolorum
 vitia & notam solocismorum ita
 affri-

120
affricare contēdat, ut id impij paga-
ni, perruicaces isti S. Scripturę illu-
res fecerunt (contra quos elenchū
meū directum esse ex præfa. Triadis
meæ ad Lectorem, & ex 1. Memb. 3.
prop. ex observ. apolog. 1. obs. 7. obs.
8. obs. 11. obs. 15. obs. 25. obs. 37.
obs. 49. obs. 52. & 55 & ex Appen-
dice evidentissimè constat) mecum
asserit M. Musæus §. 32. ubi scribit
*Sententiam gentium Christianis barba-
rismos & solæcismos obijcientium esse impi-
am & blasphemam : & hæc est tota pro-
positionis meæ secundæ structura,*
à M. Musæo hoc assensus & suffra-
gij tibicine suffulta, & ne labasceres
probè stabilita. Adstruit & confirmat
propositionem meam tertiam. Quod e-
nim & Patres, & Linguæ Helleni-
sticæ assertores & Hebraïsmorum
Novi Test. observatores dignitati
stili Apostolici nihil derogent, sed
istum maximoperè potius com-
mendent, ut propositio mea tertia
sonat, M. Musæus itidem scribit §.
43. &

43. & 46. Textum, ait, Græcum
N. T. non contemnimus sed debi-
ta reverentia suscipimus.

Et hæc meta est, ad quam tota
mea tendit Trias: imo hæc tota
Triadis meæ structura est. Cum
itaque M. Musæus totam hanc Tri-
adis meæ structuram, in citatis §.
tam studiosè, tam apertè fulciat, &
omniò idem, quod Trias mea af-
firmat, affirmet, & quod negat,
neget, ut ex proprijs ipsius verbis
tres meas propositiones confir-
mantibus probatum est: Utrique
M. Musæus contentions studio
procul dubio ita accensus falsò
gloriatur, se adduxisse ea, quæ Tri-
adi meæ utrumq; crus fregerint, & ut
tota Triadis meæ structura labesceret, fe-
cerint. Quæ ergò hæc immodestia?
Quid hîc judicabit studiosa juven-
tus, cujus animos & oculos ex ore am con-
troversiam in se convertisse, ait M. Mu-
sæus §. II. Annon ita est, ut sca-
liger scribit exercitet, 80. Sectione 2.
Qui

Qui in cœno hærent, dum pedem alterum, quo sese expediant, tollere nituntur, altiùs figunt alterum?

II. MEMBRUM.

Quia itaq; M. Musæus in §. 46. quo animo, quaq; intentione ad Triadis Meæ Examen accesserit, apertè fateitur, *nempe ut Triadis meæ utrumq; crus frangeret, & ut tota ejus structura labascat, faceret*; imò quia gloriatur, à se id præstitum esse, & ita personam non modestè Examinatoris, ut id titulus pollicetur, *sed vehementis adversarij, ad utrumq; crus Triadis meæ frangendum paratissimi induit*, ideoq; postquam in I. Membro probavi M. Musæum aërem verberasse, idq; quod à se præstitum esse gloriatur, non præstitisse, & Triadis meæ neutrum crus fregisse, totamq; Triadis meæ structuram utroq; crure infractò adhuc immotam consistere, defensionis meæ necessitas requirit, ut in hoc 2. Membro demonstrarem

M. Mu-

M. Musæum modestiæ cancellos in
sua disputatione *immodeste* trans-
gressum esse, & juventutem novis
fallisq; opinionibus non parum
turbasse.

Nova & falsa est opinio,
quâ statuit stilum N. Testamenti à
barbarismis & solœcismis non pu-
rum esse §. 13. impurum esse §. 39.
in sermone Spiritus S. barbarismos
& solœcismos admissos esse §. 41.
Statuere hoc M. Musæum constat,
ex clara assertione, quæ extat citatis
locis §. 13. 39. 41. ubi id evidenter
asserit. 2. *ex generali Conclusionem* quia
§. 46. ex exceptionibus à se addu-
ctis, Stilum N. T. impurum esse,
barbarismos eidem esse, affirman-
tibus, animosè concludit, se ea ad-
duxisse quæ Triadem meam, Stil-
lum N. T. à barbarismis vindicantē,
destruunt. Audacter itaq; se opponit
1. *ipsi veritati*, quæ attestat Græci-
smum & Stilum Novi Test. non sca-
tere barbarismis & solœcismis; id
quod ex barbarismi definitione se-

fidē probabo. Rectē enim M. Musæus §. 1. præmittit aliquid de voce Barbarismi & Solæcismi. Oportet enim prius ipsius vocis usum cognoscere, à quo sæpè numero provēhimur in rei cognitionem, ut ait Scaliger *exerc. 1. Sect. 1.* quod inprimis fit per definitionem, quā ἐπίστας γνώρισμὸν esse ait Aristot. 2. post. Anal. 3. cap. cent. 12. seu λόγον ἔτι ἐστὶ 2. post. 10. cap. cent. 44. seu λόγον ὃ τὸ τι ἦν εἶναι σημαίνει 7. Top. 5. cap. Definitiones enim conficimus, ἔμμανθάνειν ἕνεκα 5. Top. 2. cap. & 6. Top. 4. cap. Ita ergo Suidas, autor magnæ, inter Christianos, autoritatis definit barbarismum, respectu Græcæ linguæ, quod sit λέξις ἐκ τῶν κακῶν παρὰ τὸ ἐπὶ τῶν εὐδοκίμητων ἐλλήνων id est, dictio vitiosa, præter consuetudinem celeberrimam Græcorum: Unde ita argumentor:

Græci-

Græcismus qui scatet barbarismis, est, qui continet dictiones vitiosas præter consuetudinem celebrium Græcorum, viallatæ definitionis.

Atqui Græcismus Spiritus Sancti & Apostolorum seu N. T. non continet dictiones vitiosas, præter consuetudinem celebrium Græcorum.

E. Græcismus Spiritus S. & Apostolorum seu N. T. non est Græcismus, qui scatet barbarismis.

Minorem seu assumptionem probo 1. à summa perfectione & divina autoritate Spiritus S. qui quod S. Apostoli de Christo docuerunt, & locuti sunt, per Apostolos locutus est; Non vos estis loquentes, sed τὸ πνεῦμα ἔκ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλῆν ἐν ὑμῖν Spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis; ait Salvator noster
ad A.

ad Apostolos Matth. 10. cap. v. 20 Re-
 pleri sunt Apostoli Spiritu S. & ce-
 perunt loqui varijs linguis, *preu*
Spiritus S. ipsis dabat eloqui ait S. Lucas
 Act. 2. v. 4. de quo textu ita com-
 mentatur S. Ambrosius Tom. 3. ser. 2.
 de die pentec. *Salvator noster dedit die*
pentecostes discipulis non aurum, non
argenti metallam, sed Spiritus S. celestia
munera, ut inter ceteras gratias Apostoli
etiam varijs linguis loquerentur, hoc est,
ut Hebrae nationis homo Christi gloriam,
Romanae facundia eloquentia perfonaret,
 Et Theophtylactus in comm. in 2. cap.
 Act. Apostol.; ait, *non a semetipsis lo-*
quebantur, sed a Spiritu S. eloquebantur ea,
quae per prophetas prodita sunt testimonia
de Christo. Et D. Brentius Hom. 7. in
 cap. 2. Act. Donum diversarum lin-
 guarum, primam vocat Spiritus S. opera-
 tionem, primum donum. S. Dei hec mines
 locuti sunt *Ἄλλοι & ἑτέρωθεν* & ἕ
 ἑτέρωθεν 2. Pet. 1. cap. Ex quo ita
 concludo:

Stilus & sermo Spiritus S. non
 conti

continet dictiones vitiosas: Spiritui enim sancto propter summam perfectionem, citra blasphemiam, vitium impingi non potest.

Atqui stilus & sermo Apostolorum, quo Evangelium Iesu Christi toti mundo annunciârunt, est stilus & sermo Spiritus Sancti, ut ex citatis testimonijs liquidò constat. Ergo

Stilus & sermo Apostolorum, quo Evangelium Christi toti mundo annunciârunt, non continet dictiones vitiosas.

Id quod itidem ipse M. Musæus contestatur, quando scribit in præfat. Apostolos divino instinctu ad nos locutos esse & §. 36. ubi ait, *Apostolos in N. T. ex inspiratione Spiritus S. locutos esse & scripsisse, eumq; qui id negat, Spiritui Sancto in faciem contradicere.*

Qui ergo divino instinctu etiam græcè locuti sunt, qui ex inspiratione Spiritus S. locuti sunt, illi nõ vitiosè locuti sunt; quam-

B. fimi-

vis aliquando præter consuetudinem celebrium Græcorum locuti sint. Vitiosè enim loqui arguit ignorantiam vel incogitantiam, quam in Spiritum S. cadere quis dicat!

Atqui de Apostolis prius est verum, ut meus etiam Musæus ait. E. & Posterius.

Quo argumento stante ruit quod §. 19. ad id responderi posse scribit. Probo minorem 2. ex defectu exemplorum, quia nullum exemplum vitiosæ dictionis ex Græco textu Novi Test. potest produci, nec à M. Musæo ullum productum est. Ante omnium literatorum oculos prostat utilissimus labor illorum & Excellentium Theologorum & Criticorum, Philologorum, qui tropos & figuras à Spiritu Sancto usurpatas, qui Hebraismos & Syriismos Novi Test. & alias difficiliores loquendi formulas, accuratè observarunt & declararunt. At dictiones vitiosas esse, quod ego

fcirem, nuspiam annotarunt. Legatur Rhetorica Sacra Excell: D. Salomonii Glasij l. 5. . Philolog. S. Legantur exercitationes Sacrae Clariss. Dn. Hensij, legatur duplex commentarius Iohan: Drusij ad voces Hebraicas Novi Testam, legatur commentarius Angeli Canini de Locis N. T. Hebraicis: legatur liber, quem Sixtinus Amama vocat Anti-Barbarum Biblicum, & manifestum evadet, Græcum Textum N. T. ab istorum nemine vitiositatis uspiam accusari, vitiosamq; quandam loquendi formulam ab Apostolis nuspiam prolatam esse: Fuit quidem, qui scripsit in verbis Christi Matth. 28. cap: dicentis: Euntes docete πάντες ἐν τῷ οὐμ, βαπτίζοντες αὐτοὺς, esse sollicitismū. Sed D. Casparus Finkius lib. 1. schedias: sched: 44. eidē & Goclenij & Piscatoris autoritatē opponit, & Syntaxin nō ad vocē sed ad sensum, & vocē αὐτοὺς nō ad vocem ἐν τῷ οὐμ, sed ἐν τῷ οὐμ referri debere scribit:

similemque; syntaxin ex Horatio & Scaligero adducit, quos vitiosè locutos esse aut solœcismos admisisse nemo doctorum dicet. Et ita Minorem argumentationis meae propositionem sufficienter probatam esse confido, & quod *immodestia* signum sit, quando M. Musæus Græcum textum N. T. impurum esse; barbarismis & solœcismis scatere comminiscitur, inde rectè concludo. Inprimis cum etiam se opponat 2. *Excellentissimorum Theologorum & Philologorum auctoritati.* Ubi præmitto, quod inprimis Theologorum sit, de stilo S. Apostolorum & N. T. judicare, id quod hoc argumento evincam.

Quicquid pertinet ad istam
 ὑποτιπωσιν ὑγιαίνουσιν λόγων 2.
 Timoth. I. c. v. 3. descriptam, de eo inprimis Theologi ex Scripturâ S. tenentur judicare: ὑποτιπωσιν ἔχει, ait D. Paulus ad Episcopum.

Atqui

Atqui stilus S. Apostolorum ex
N. T. pertinet ad istam ὀμνότητα
Cui, de illo enim D. Paulum loqui
ex contextu manifestum est.

Ergò de stilo S. Apost: & N. T.
in primis Theologi ex S. S. tenentur
judicare. Opponit autem se Jenæ
hic Magister admodum Reverendo
& Excellentissimo Dn. D. *Himmelio*,
Professori & Theologo Jenensi, qui
in disp. 2. Colleg. Anti-Calv. scribit: Illos,
qui solent suos Evangelistis & Apostolis iri-
buunt, Spiritum S. in infimam Scholæ clas-
sem locare & serulis quasi Grammaticis sub-
mittere, monetq; ut Grammaticelli suas a-
gnoscant imperfectiones, & præcepta Gram-
maticalia huic a& manca ex Scholæ Spiritu
S. corrigere & perficere discant. Et
addit; O vere miseros Grammaticos illos,
qui virgulam censoriam in Spiritus S. lin-
guam sibi sumere & arrogare audent, quam
et ἐπιπείσει Dn. D. *Himmelij* M. Mu-
sæus aliquoties in disputatione sua
vehementer & singulari studio, sed sine
omni solido fundamento ita velli-
car,

cat, ut mirer ipsum id ausum fuisse. Certè, scribit idem D. Himmelius in Epist. ad Galat. in verbum Dei injurijs, in Spiritum S. blasphemis sunt, qui Scripturam S. Regulis Grammaticorum etiam profanarum alligare & Textum præsertim N. T. Græcum originale nescio cuius solæcismi arguere haud erubescunt. At M. Musæus Dn. D. Himmelio expressè contradicit, & N. T. solæcismi arguere nõ erubescit. Opponit se admodum Reverendo & Excell. Dn. D. Glasio, ita in Epistolâ dedicat. Rhet. S. dicenti: *Quis fucata illi Eloquentiæ hominum hoc dictaturæ summe jus concessit, ut ad eam, ceu amûsim Sacre Scripturæ fontes & linguam authenticam exigi necessum sit, & quod cum ea non consentit, solæcismorum & impunitatis reum peragi?* At M. Musæus planè contrarium defendit, & Græcû N. T. textum solæcismorum & impunitatis reû peragit. Opponit se hic M. Musæus venerando Dn. Seniori Fabricio Heb. ling. Profess. Wittebergensi, qui in præfat. præfixa Syria-

co Gymnasio Crinesij scripsit: Græcismum N. T. in multis locis quidem purè Græcū esse barbarismum propter Phrasin ipsius ignotam sed, quod evidenter addit, Ecclesiæ non esse barbarismum, ut quæ agnoscit primævum sermonem, eumq; in 8. Scripturas N. T. manare deprehendit, Aut ergo M. Musæus non erit membrum Ecclesiæ, aut id quod Dn. Fabricius affirmat, audaciter negat. Opponit se hic M. clariss. Heinsius (viro admirabilem docto, ut laudatur à Dn. D. Glasfio) in prolegom: in Exercit. S. piè admodum scribenti. *Vt sermonem Apostoli non purum, vel ipse dicam, vel dicentibus assentiar, nunquam equidem adducar.* At M. Musæus facilimè nullā necessitate motus, ad id se adduci patitur, opponit se hic M. M: clariss. Dn. Dilberro, qui nō tantum ut Præses disputationis de præcipuis linguarū vitijs barbarismo & solœcismo An. 1640. Jenæ habitç defēdit in th. 14. *proterve in Sacrosanct. Scripturam. dicit eam σολοικίζεν aut βαρβαρίζεν, & in th. 10.*

σολοικισμόν esse σῶς λόγος αἰνι-
σμοῦ & sanæ rationis vibicem &
flagellum, sed etiam in carmine
addito testatur:

*Sermonis almi Spiritus quàm sancta sit
Multiq; digna PV RITAS encomijs
SOLISq; tetris sordeat gentilibus,
Mysteriorum nescijscoelestium.*

Ecce Clariss. Dilherrus Scilum
Novi Testamenti purum esse affir-
mat, M. Musæus negat, & Dn. Dil-
herro audacter cōtradicit. Opponit
se M. Musæus Excell. Dn. D. Lungio
(quamvis § 32. ita pro ipso pugnet,
ac si mentem ejus per literas explo-
rasset, aut aliunde per tertium ab i-
pso adjut' dad utrumq; crus Triadi
meæ frangenum se accinxisset) itaq;
cōtrâ eos, qui in Græcismo N. T. bar-
barismos esse contendunt, in scri-
pto germanico An. 1637. hinc divulgato,
scribenti: quod *questio an N.
T. scateat barbarismis, adeo sit scandalosa,
ut sic loquar, ut nemo Christianorum ante-
hac*

hac ipsam moverit, p. 23. quod sit scanda-
 loplona loquendi formula, quæ ipsi semper
 displicuerit, p. 24. quod si quis esset, quod
 alijs persuasisset, esse, qui opinemur No-
 rum Test. scaterere barbarismis, ille scanda-
 lum dedisset p. 32. quod nunquam concede-
 re voluerit barbaras loquendi formulas
 occurrere in N. T. cum ipsi Græci barbari-
 smum pro vitio linguæ habeant p. 34. Vi-
 det igitur M. Musæus, quomodo
 disputaturus pro D. Jungio, eidem
 contradicens, contra ipsum dispu-
 tet, & dum se autoritati tam cele-
 brium Theologorum & Philolo-
 gorum sine certo fundamento, op-
 ponit, limites modestiæ insigniter
 transcendat. Ego equidem non
 memini vel unicum esse ex nostra-
 ribus Theologis γυναικας Augustana
 Confessione addictis, qui un-
 quam Græcum Stilum N. T. Βαρ-
 βαρισμῶν & οὐλομῶν dixerit scri-
 pserint; M. Musæus hic inter eos, si
 est inter eos, mihi primus est, qui

id scribere ausus est non sine scandalo. Quando enim M. Musæus §. 45. ita disputat: *Textus N.T. sceter barbarismus & solæcismus, & inde impurus est. Ergo ei, qui purum Gracismum vult addiscere, Græcus N.T. textus hoc sine nō legendus est, & nō modo iuvent^o sed & alij Politici literati audiunt blasphemos gentiles ita esse ratiocinatos: N.T. à rudibus & indoctis scriptum est: Ergo nō credendum est, ut Arnobius refert lib. 1. adversus gentes, vel, Scriptura Sacra barbaris vocibus constat, Ergo pro nihilo habenda est, ut Isidorus Pelusiota de paganis Græcis refert l. 4. cap. 28. Utiq; tam facile ex ista quam ex hac collectione flammam sinistra de N.T. stilo iudicij concipiunt, & ab eo ceu stilo impuro, barbarissimo & solæcissimo, alieniores fieri incipiunt. Hocine est iuventutem exorta controversiã per turbatam, ex Labyrintho in viam reducere? Non est. Magis magisq; hac*

hac M. Musæi opinione juventutem
turbari, ipsiq; magnum scandali la-
pidem objici, certum est.

Nova II. & falsa est opinio,
quando §. 13. opinatur, id ex defini-
tione barbarismi posse probari, quo
sine definitionem barbarismi à Sui-
dâ datam, mutilatè adducere, eaq;
ad institutum suum abuti, & ita ar-
gumentari audeat:

*Qui Gracismus continet voces & con-
structiones præter consuetudinem clari-
orum virorum introductas, is non est pu-
rus à barbarismo & solæcismo; quam
propositionem probat ex definitione
Suidæ:*

*Aq, Gracismus Apostolorum continet
istiusmodi voces & constructiones. E.*

Ad Majorem enim responden-
dum est, eam limitatè esse veram, de
isto Gracismo, qui continet vitio-
sas dictiones præter consuetudinè
clarorum Græcorum introductas.

Definitio enim barbarismi à Suida data, non ita habet, ut M. Musæus eam citat §. 13. quod sit dictio præter consuetudinem clarorum Græcorum: sed ita, quod sit λέξις ἐκ κακιῶν παρὰ τὸ ἔθος τῶν εὐδοκίμωντων Ἑλλήνων: dictio vitiosa præter consuetudinem clarorum Græcorum. κακία significat vitiositatem, etiam in Imperatore culpandam, quod fecit Marcellus Grammaticus, qui Imperatori Tiberio respondet; *Homimbus jus civitatis dare potes, verbis non potes* referente Dione Casio in *Hist. Romana*. Ut itaq; Suidas ait barbarismum esse dictionem vitiosam, ita autor ad Herennium ait, ipsum esse vitium in sermone, & Lincius ait l. 6. Barbarismum esse vitium constructionis; & Scaliger exer. 51. esse depravationem, cui calculum suum adjunxit Dn. D. Jungius, quando loco à me in Triade citato pag. 108. scribit: *Daß die Græchen selber barbarismum für ein vitium oder Fehler der Sprachen*

31.
chen erkennen / quod discere debebat
M. Musæus à D. Jungio, unde & Au-
gustinus l. 2. de doct. Christ. cap. 15. bar-
barismi definitionem declaraturus
adduxit exempla duo, *unum vitiosæ*
pronunciationis, cum ait: ab eo, qui
ut peccatis suis ignoscat Deus pe-
tit, non multum curari, etiamsi
antepenultimam in verbo ignosce-
re, produceret: *alterum vitiosæ con-*
structionis, cum ait, utrum inter ho-
mines, an inter Hominibus dicat
ad rerum non non pertinet cogno-
torem. Cum itaq; definitiones,
quando inde firma argumenta peti
& formari debent, ex Logicorum
præcepto, non mutilatè sed inte-
grè sint adducendæ. major propo-
sitiō necessariò ad dictiones vitiosas
est restringenda, quod cum sit in
M. Musæi syllogismo, falsa erit mi-
nor. Gracilinus enim Apostolorū,
quamvis contineat dictiones *πα-*
ρα το ετος των ευδελιμυτων ελληνων,

B 7 tamē

tamen non continet λέξεις ἐκ τῶν
κακιῶν dictiones vitiosas; quod ta-
men, vi allatæ definitionis, pertinet
ad essentiam barbarismi. Quod au-
tem Græcismus Apostolorum non
contineat dictiones vitiosas, argu-
mento antecedente probatum est.

Nova III. & falsa opinio est quã-
do §. 17. non tantum ex aliorum sed
ut gloriatio ejus & generalis con-
clusio contra Triadem meam §. 46.
id demonstrat, ex sua etiam mente
scribit Apostolos locutos esse ex hominum
placito, vel ut §. 39. scribit, non ex in-
spiratione Spiritus S. vel supernaturali acti-
one, sed ex usu contracta consuetudine?
Pervulgata quidem est Hebræorum
& Judæorum Ἀγορευ, ubi Hebræi,
Chaldæi, Syri passim dispersi & cū
Græcis commixti sunt, sed S. Apo-
stolos propterea ex hominum pla-
cito locutos esse, inde inferendum
non est, quod manifestum est 1. ex
argumento supra adducto ex Matth. 10. e.
& Act.

33.
& Act. 2. cap. ex quo & hoc nascitur
argumentum:

Per quos Spiritus S. locutus
est, illi non sunt locuti ex homi-
num placito, & consuetudine u-
su contracta. Quis enim Spiritu-
tum S. ad consuetudinem usu
contractam adstringere, ipsumq;
usu morem loquendi contraxisse
contra summam Spiritus S. per-
fectionem dicere audeat?

Atqui per S. Apostolos locu-
tus est Spiritus S. ubi Evangeli-
um Christi prædicarunt, & asse-
runt: ut Christus Matth. 10. c.
S. Lucas vero Act. 2. cap. attesta-
tur.

E. S. Apostoli non locuti sunt ex
hominum placito & consuetudine
usu contractâ. Hinc D. Brentius
Hom. 7. in cap. 2. Act. ita commen-
tatur: Prima Spiritus S. operatio,
primum donum est, alijs linguis
quas nunquam humano præce-
ptore didiceris, loqui scire,

Addo

34.
Addo 2. & hoc Sancti DEI homi-
nes locuti sunt *Ἀλλ' ἔπνεύματος ἀ-
γίας φερόμενοι* 2. Pet. 1. c.

Atqui Apostoli etiam post mi-
randam Spiritus Sancti effusio-
nem fuerunt Sancti DEI homi-
nes! ut qui a Spiritu Sancto sin-
gulariter sunt sanctificati.

Ergo Apostoli etiam tunc tem-
poris locuti sunt *Ἀλλ' ἔπνεύματος
ἀγίας φερόμενοι*.

Constat id 3. ex proprio M. Mu-
sai testimonio S. 20. ubi affirmat,
quod illo tempore, quo Spiritus S.
super Apostolos effusus est, adstan-
tes diversarum nationum & lin-
guarum gentes admiratae sint di-
versis linguis loquentes Apostolos,
ideo quod eos, quos noverant tot
ac tam diversarum linguarum an-
tea ignaros fuisse, non sine mira-
culo suis linguis loqui audiverunt.

Qui ergo locuti sunt Græcè
non sine miraculo, illi non sunt
locu-

locuti ex hominum placito & consuetudine usu contractâ: Huiusmodi enim locutionem fieri sine miraculo evidens est.

Atqui S. Apostoli græcè locuti sunt non sine miraculo, ut scribit M. Musæus §. 20. Ergo

S. Apostoli sunt locuti ex hominum placito & consuetudine usu contractâ. Porro:

Qui locuti sunt instinctu divino & ex inspiratione Spiritus S. illi non sunt locuti ex hominum placito & consuetudine usu contractâ. Hanc enim M. Musæus §. 39. inspirationi & supernaturali Spiritus S. actioni opponit.

Atqui de Apostolis prius verum esse scribit M. Musæus in præfat. §. 36.

Ergo & posterius. Ex lege enim oppositorum unum negandum, alterum affirmandum: α

ναι γυνη

36.
ναίγει ἢ Φάσαι ἢ ἀποφάσαι, ut
ait Aristot. lib. ἑρμην. c. 13. Idem
probo 4. ex consuetudinis requisito:

Quod enim S. Apostoli ex ho-
minum placito & consuetudine
usu contractâ locuti sunt, id tunc
temporis inter homines Judæos
& Græcos, usu tritum fuit; o-
portet certè ita fuisse, aliàs con-
suetudo ex usu contrahi non po-
tuisset.

Atqui Mysterium Evangelij
de CHRISTO crucifixo unico sa-
lutis fundamento, ante S. Apo-
stolorum prædicationem, inter
homines Judæos & Græcos non
fuit usu tritum. Est enim Myste-
rium à Christo primum Apostolis enar-
ratum Ioh. 1, 18. æternis temporibus ta-
citum & per Apostolos primum revela-
tum, ut D. Paulus ait Rom. 16. c.
v. 24. Imo Judæis scandalum, Genti-
bus autem Stultitia fuit, cum per Apo-
stolos doceri cœpit 1. Cor 1. cap.
v. 23.

Mythes

E. Myſterium Evangelij de CHRI-
STO crucifixo, unico ſalutis fun-
damento, Apoſtoli non ex homi-
num placito & conſuetudine u-
ſu contractâ locuti ſunt.

Certum quippè eſt Sanctos A-
poſtolos, Evangelium JESU CHRI-
STI docturos ex communi uſu lo-
qui non potuiſſe, cum Evange-
lium iſtud contineat res planè my-
ſticas, in Scriptis Sanctorû Prophe-
tarum ſolidè quidem fundatas, at
â communi uſu hominum tunc
viventium & Judæorum & Genti-
um ita remotas, ut Judæi & Gen-
tes Sanctos Apoſtolos inſanire e-
xiſtimârint. Cum itaque res eſ-
ſent myſticae, oportuit Sanctos A-
poſtolos, tunc à Spiritu Sancto im-
mediatè illuminatos ad res iſtas
myſticas, ad myſteria Evangelij,
iſta verba, ita ut Spiritui Sancto
viſum fuit, aptare. Voces enim ſunt

τῶν πραγμάτων ὁμοιωματα rerum
 simulacra, ut Philosophus ait lib:
 περὶ ἑρμην. cap. 1. Istam autem co-
 aptationem verborum ad res mytti-
 cas & Apostolicam loquendi for-
 mulam, à communi usu & Judæo-
 rum & gentium, istiusmodi co-
 aptationem & formulam loquendi
 ignorantium, alienam fuisse, &
 per consequens S. Apostolos non ex
 hominum placito, non ex consue-
 tudine usu contractâ locutos esse,
 manifestum est! *Quæ ergo obsecro has
 pertinaciæ est, malle noticiam linguæ Gre-
 cæ in Apostolis industria tribuere, quam
 miraculo, ait Beza contra Erasmus
 in Notis in cap. 10. Act. v. 46. Quæ
 ergo addo & ego, hæc modestia
 est, id quod S. Apostoli de Christo
 locuti sunt, malle tribuere ex usu
 contractæ consuetudini quàm ipsi
 per Apostolos locuto, Spiritui San-
 cto?*

Nova 4 & falsa est opinio, quan-
 do hic M. Mulæus §. 21. scribit à
 me

me id, quod in Cicerone, Terentio Plauto, Livio, Salustio occurrant Græcismi, & tamen puritati & elegantia Latinorum istorum autorum inde nihil decedat, malè ad N. Testamentum, Hebraismorum liquore imbutum, accommodari, cum latini autores ita ex consuetudine autorum priorum tales Græcismos adhibuerint, Apostoli autem non alios autores ante se, qui Hebraismos adhibuissent, haberint, & ita impuritaris, solœcismo- & barbarismorum arguendi sint, ut statuit §. 39. Quid ait I. M. Musesus? Num Hebraismi in Græco Novi T. textu adhibiti sunt barbarismi & solœcismi? Neutiquam.

Barbarismus est λέξις ἐκ τῶν κακῶν, dictio vitiosa ut ait Suidas. Hebraismus non est dictio vitiosa. Est enim ipsius Spiritus S. Estq; dictio desumpta ex scriptis S. Prophetarum, qui, quando Hebraicè locuti sunt, non barbare

barè locuti sunt, imo locuti sunt
 ἄγι & πνεύματι ἁγίῳ φερόμε-
 νοι ἁγίῳ ἅ Spiritu Sancto. z. Pet. 1.
 cap. E. Hebraismus non est bar-
 barismus.

Hebraismus esse quando Evan-
 gelista Matthæus cap. 16. v. 28. Mar-
 cus cap. 9. v. 1. Luc. cap. 9. v. 27. Joh.
 cap. 8. v. 52. dicit *γεύεσθε τὴν θάνατον* & gu-
 stare mortem, id est, mori. *Hebra-*
ismus esse quando Johannes ait, cap.
 3. v. 21. *ποιεῖν ἀληθῆς*, id est, face-
 re quod justum & rectum est, cum
 Hebræi per veritatem intelligant o-
 pus justum & rectum. Veritatis
 opera ea Hellenistis esse, quæ Ju-
 stitiæ dicuntur, observat Heinſius
 in Exerc. S. hunc locum. *Hebraismus*
esse quando Marcus ait cap. 7. v. 2.
κοινῶς χεραὶ εἰσὶν id est *ἀίματι*,
 ut ipse S. Evangelista v. 3. explicat,
 id est immundis, pollutis, manibus,
 Hebræi enim ea communia vocant,
 quæ non sunt munda. *Hebraismus*
esse

esse quando Lucas ait Act. 10. c. v. 36.
ἀπὸς ἑλθεῖν λόγον, id est significare,
 explicare, Cum apud Hebræos ex
 antecedente sæpè intelligatur con-
 sequens. *Hebraïsmum esse*, quando
 D. Paulus ait 2. Cor. 5. v. ult. Chri-
 stum factum esse *ἀμαρτίαν*, id est,
 ut D. Ægidius Hunnius explicat,
 victimam pro peccato: Hebraïsmos
 hos esse norunt literati, barbari-
 smos esse nemo nostratum Theo-
 logorum & Philologorum dixit vel
 scripsit, imo nemo id potuit. aliud
 est *ἑβραϊσμός*, aliud *βαρβαρισμός*.
 Istud de NT. affirmo, Hoc nego. 2.
Accommodatio mea nititur pari ratione.
 Nam ut primus autor classicus ve-
 rè Latinus & probatus, qui græci-
 smos stilo suo immiscuit, etiamsi
 ante se priorem, qui id fecerit,
 non habuerit, propter Græcismos,
 ex censu & classe Latinorum, non
 est exturbandus, nec Barbarismo-
 rum aut Solæcismorum accusandus,
 cum ejus autoritas reliquis latinis

auto.

autoribus, qui ipsum imitati sunt,
 fit instar normæ. Ita, quia Spiritui
 Sancto Magistro dicendi in Ecclesia
 sapientissimo, qui primus mysteria
 N. T. per Apostolos elocutus est,
 placuit, Hebraismos sine omni so-
 læcismo & barbarismo, Græcismo
 suo immiscere, propter res ipsas in
 Hebræo Veteris T. Textu fundatas,
 etiam S. Apostolos in N. T. Græcè
 loqui & sine omni barbarismorum
 & solæcismorū nota, Hebraismos
 admiscere potuisse, optimè colligi-
 tur. Adjungo hîc 3. quod D. Hein-
 sius scribit in proleg. in exerc. S. p.
 20. *Quis vel Apostolum ἐξέγειρεν νεγέ,*
vel Salustium, vel Tacitum aliosq. Græcorum cum
loquuntur more, aut hoc affectant, οὐδὲν ἰ-
ζειν? Sunt Hebræa verba in Scriptura S.
quæ non sunt translata ut Amen, Alleluja,
Racha, & Hosanna, partim propter san-
ctiorem auctoritatem, & antiquitatem,
quamvis transferri potuissent, ut Amen &
Alleluja: partim quia in aliam linguam
transferri non potuisse dicuntur, sicut Ra-
cha

cha & Hofanna, Racha enim dicunt esse vocem indignantis, Osanna latantis, ait *August. r. 3. l. 2. de doctr. Christ. cap. 11.* Quod autem id solœcismus sit, non ait. Livium verbo androgyni usum esse, cum dicere potuisset *Mas fœmina* ait *Scaliger exercitat. 259. Sect. 2.* At solœcismum id esse non dicit.

Falsa V. est opinio, quâ hic M. Musæus §. 23. admodum prolixè patrum à me citatorum Testimonia planè impertinenter à me citari falsò scriptitat! Notari peto 1. quod thesîs propositionis meæ secundæ hæc sit, quod quamvis genus dicendi in Græco N. T. textu non sit ad eò ornatum & nitidum, tumidum & affectatum, ut est gentiliium oratorum, verborum pompâ & lenocinijs, fastu & blanditijs se ostentantium, impium tamen imò blasphemum sit propterea stilum N. T. fastidire, sugillare, vilipendere, & cum paganis solœcismorum

G

ismorum

smorum accusare : Hanc thesin
 ut probarem adduxi in exegesi pro-
 pos. 2. Patrum ista testimonia ut
 quæ luculenter istam thesin confir-
 mant, & inde admodum pertinenter
 & convenienter à me citata sunt.
 M. Musæus autem aliam citationis
 meæ sibi confinxit causam, ut ha-
 beret larvam, cum qua tantâ cum
 contentione pugnaret, nempe ac si
 ex Patrum testimonijs probare in-
 tendissem Apostolos in N. T. sem-
 per ita purè & eleganter locutos es-
 se, ut purè Græci locuti sunt, quod
 ut in 1. Triadis meæ propositione
 confutavi, ita in 2. propositione
 neutiquam intendi. Oleum itaq;
 operamq; perdidit M. Musæus, dum
 Patres à me impertinenter citatos
 tam prolixè alijs persuadere sibi
 proposuit.

Notari peto 2. citatos patres
 id unice velle, ut honorifice de Stilo
 Novi Testamenti sentiatur, & er-

jam

jampi non ita luxurietur, ut stilus
 Paganorum & veterum Græcorum,
 tamen magni pendatur. Annon
 id attestatur Lactantius? Omni-
 nò. *In fideles sunt, qui ideo Scriptu-
 ris Apostolorum, quia fucò carent non cre-
 dunt ait lib. 5. Div. institution: cap. 1. An-
 non id attestatur Augustinus? Omni-
 nò. M. Musæus excipit Augustinum
 loqui non de Stilo, sed de Rhetoricâ per-
 suadendi ratione, quando Apostolorum
 commendavit Eloquentiam. Quamvis
 autem hoc sine Augustinum non
 allegaverim, *ὡς ἐν ἀποστόλων* tamen
 respondeo, Augustinum etiam de
 Stilo Apostolorum loqui: Nam
 ita ait libro 4. de Doctrina Chri-
 stiana Capite 7. *In scriptis Pauli es-
 se flumina Eloquentiæ & Scripta Aposto-
 lorum esse eloquenter composita, Scripta
 autem Apostolorum in se Græca
 esse non nescivit Beatus Augusti-
 nus, de istis ergo affirmat eximiam
 in ijs esse eloquentiam, æquè ut de**

stilo Spiritus S. ait lib. 8. conf. cap.
 21. *Ipsum esse venerabilem.* Quod au-
 tem citavi Augustinum l. 4. de doct.
 Christ. cap. 14. exclamantem de S.
 Jeremia, ô eloquentia tantò terri-
 bilior quantò purior, id planè im-
 pertinenter à me citatum esse ima-
 ginatur sibi M. Musæus: Sed falsò
 ex eo n. perspicere debuisset, quo si-
 ne Patres adduxerim, ut nempè ju-
 ventus agnosceret, S. Patres fideli-
 ter docuisse scripta & S. Prophe-
 tarum & Apostolorum à paganis pes-
 simè rideri, eaq; in pretio habenda
 esse. Purior, ut ait Augustinus
 Eloquentia S. Jeremiæ erat, non
 tantum respectu dogmatum, ut M.
 Musæus opinatur, sed etiam res-
 pectu fucatae Pseudoprophetarum E-
 loquentiæ. Purior erat, id est, nõ
 ita fucata erat, ut ipse etiã Musc; ex-
 plicat. Annon idem attestatur *Ambrosius*?
 Omninò. Apostolos in sti-
 lo impuritatis accusandos esse ne-
 gat,

gat, quando ipsos secundum gratiam (quæ non est *contra artem*, ut sunt barbarismi & solœcismi) sed *supra artem*, scripsisse affirmat. Annon etiam idem *Hieronymus* attestatur? Omnino. Quanti enim faciat stilum D. Pauli, dum eum vocat flumen eloquentiæ, ex citato loco apparet, Et hoc respectu Hieronymus mihi non in faciem contradicit. Quod autem idem Hieronymus ex humana procul dubio infirmitate ejus oblitus alibi scribit: D. Paulum Græci sermonis penè fuisse imperitum, ad id respondet Beza in annot. in Act. 10. c. Hieronymi iudicium inquit, intus quidem quid aliud prædit, quam Origenis discipulum, liceat mihi cum tanti vivi pace pro veritate *παρρησια* *ῥεω* De Paulo non ita judicârunt Athenæ, ut Hieronymus. Et *Henricus Alstedius*, in observatione Apol. 17.

à me citatus ait : Eloquentiam Pauli-
 nam quoad gravitatem & nitorem nullo
 modo esse inferiorem eloquentiâ Demosthe-
 nis, Scimus illum Athenis perorasse coram
 Areopagitis, viris disertissimis. & Morna-
 us in 3. m. 3. prop. à me citatus,
 qui scribit in lib. de ver. Chr. relig.
 c. 34. Genus loquendi in scriptis Pauli esse
 tersissimum, verba significantissima, phra-
 sesq; exquisitissimas & Græci inprimis pe-
 culiæres. & Ioh. Iac. Gryneus in præf.
 in Hist. Eccl. scribit: Sermonem Pau-
 li Apostoli ut confusum, hyperbaticum pertur-
 batum, ac Cilicum more, formatum, Ori-
 genes & Hieronymus perstrinxerunt,
 quàm prudenter, ipsi viderint. Certè si u-
 biq; eum assequi ipsis datum fuisset, nihil non
 exosculati fuissent in Pauli Epistolis, &
 ejus sermone quàm suo uti maluissent. Et
 Matth. Dresser. scribit l. 1. Eloc. Rhet.
 Paulus μεγαλοφωνότες & est, auto-
 re Theodoretō, id est, sono orationis
 grandi & copioso utitur; in multis enim
 locis majestatem & excellentiam orationis
 usurpat, ut verborum dignitate ne Demo-
 sthem quidem cedat. Quæ ergo est im-

modestia D. Pauli stilum tantopere
 extenuare & per Hieronymi auto-
 ritatem juventuti suspectum face-
 re? In scriptis gentilium ipsum pro-
 bè versatum esse, Sententia Arati
Act. 17. c. Menandri *1. Cor. 15. c.* & E-
 pimenidis *Tit. 2. c.* citata non obscure
 indicat. Annon tandem idem quod
 ego intendi, attestatur Chrystosto-
 mus? Omnino. Quando enim T.
 2. l. 4. de Sacerdotio ait: *Lycæones o-
 pinatos esse Paulum fuisse Mercurium idq;
 ab Eloquentia Pauli provenisse, certè sti-
 lum D. Pauli à vitijs, à solœcismis,
 immunem esse, non ita floccifaci-
 endum esse, statuit, ad quod pro-
 bandum Chrystostomite testimonium
 mihi sufficit; In aère ergo hîc pi-
 scatum esse M. Musæum, evidens est.*

*Nova VI. & falsa est opinio quando §
 32. & 34. scribit, sententiam gentiliū, Bar-
 barismos & solœcismos Novi T. Christianis
 obficientium, esse quidem impiam & bla-
 spemam, sententiã autem Christianorū illorū,
 qui certitudinem Scripturæ S. agnoscūt.*

& N. T. barbarismos & solœcismos inesse
 statuunt, non esse impiam & blasphemam,
 ac proinde me male durissima verba (Bar-
 barum Scripturæ S. contemptorem
 esse oportet, qui ipsam barbarismo-
 rum accusare audet) in pientissimos
 Christianos torquere. Falsum est i. me
 id in pientissimos Christianos tor-
 quere. Quod enim Trias mea Scri-
 pturam S. N. Test. à labe solœcismo-
 rum & barbarismorum, vindicans
 directa sit contra criminationes
 gentilium hęc publico scripto di-
 vulgatas, & contra omnes, qui i-
 stis gentilibus adstipulantur, &
 cum istis Scripturam S. itidem cri-
 minantur & perstringunt, ex sin-
 gulis fermè Triadis meæ pagellis
 M. Musæus videre potuisset, nisi
 affectus glaucomate quodam ipsi-
 us & visum & mentem perturbas-
 sent. Repetij hoc in observat.
 Apol. 8. pag. 106. his verbis: *Trias*
mea unice directa est contra eos, qui cum
impjjs paganis Stilum N. Fæderis irrident,
barba-

barbarismi arguunt, & ut juvenus etiam
 sinistrè de stilo S. Apostolorum sentire in-
 cipiatur, Autores sunt: obsl. 15. pag. 124.
 scripsi, quod cum blasphemis gentilium
 criminationibus & ita non cum umbrâ liti-
 gem. & obsl. 22. p: 135. dixi: me non ni-
 si pro stili Apostolici autoritate contra cri-
 minationes gentilium disputare. Hic en-
 nim est Triadis meæ scopus: volui
 nempe studiosam juventutem quæ-
 stione ista: An Novum T. scateat
 barbarismis hinc motâ & criminati-
 onibus gentilium, scripto publico
 divulgatis, non parùm turbatam ad-
 versus easdem præmonere, & præ-
 munire. Et hæc δύλωσις λόσις
 est, ut loquar cum Aristotele ex lib.
 Elench. Soph. cap. 24. Non sum ego
 adeò sternax, ut in obvium quem-
 vis cæco impetu incurram; Absit;
 Contra istos purè Græcos, de qui-
 bus anonymus meus Antagonista,
 in innocentia Hellenistarum p. 26.
 expressè scribit, quod non reve-
 rantur, quodcunq; à Spiritu S. pro-

52.
fectum, quamvis pap. 192. pro istis,
ut Scripturæ Sacræ scabiem barba-
rismorum affricantibus, acriter di-
sputare cœperit, meam Triadem,
unice, ut iterum dicam, direxi. Un-
de Græcismum paganum & Apo-
stolicum opposui obi. Apol. 19. p. 132.

Falsum ergò est, quod elenchum
meum in pientissimos Christianos
strinxerim. 2. diversitatem à M. Mu-
sæo adductam refellit barbarismi
definitio. Cum enim illa sit di-
ctio vitiosa, ideoq; quisquis hoc
modo Scripturam S. *Barbaris*
dixerit, sive gentilis, sive Christi-
anus fuerit, blasphemix reus erit.
Excipit quidem M. Musæus S. 33.
& 35. & ait, voces barbarismi &
solœcismi non necessario in loquē-
te involvere sermonis imperitiam
& errorem. Sed frustra. Nam i.
vitiosa dictio necessario in loquen-
te involvit sermonis imperitiam &

erro-

errorem. Vitiosè enim loqui, error est. Atqui barbarismus est dictio vitiosa, ex definitione etiam à M. Musæo approbatâ; Ergo barbarismus necessariò in loquente involvit sermonis imperitiam & errorem. Id quod hîc M. Musæus ipse 2. in §. 27. hisce verbis confirmat: *Quod ea quæ Spiritus Sanctus inspiravit Apostolis, Apostoli & scripserint & locuti sint, ceu scribere & loqui solent Idiotæ artis præceptorum ignari.* Et §. 38. ex Hieronymo, *Sancto Paulo artis Grammaticæ imperitiam attribuit: Ex quo ita concludo:*

Si statuendum est Apostolos propter solœcismos similes esse Idiotis, artis præceptorum ignaris, sequitur solœcismum necessariò in loquente involvere sermonis imperitiam & errorem.

At prius est: sic opinante M. Musæo.

Nova VII. & falsa est opinio, quando
 M. Musæus scribit S. 35. Eos qui barba-
 rismos & solæcismos inesse N. Testamento
 asserūt, id facere hoc fine ut discriminē discen-
 tibus proponatur inter Græcicæ eloquen-
 tiæ puritatem, & Novi Testamenti im-
 puritatem aliunde, præter ejus linguæ
 indolem, admissam? Discrimen enim
 istud est i. falsum. Falsò asseritur
 Græcum Stilum Veterum Græcorum
 esse purum & non scateri bar-
 barismis, Græcum autem Stilum
 N. T. esse impurum & scateri bar-
 barbarismis. Falsissimum hoc est, ut
 in 1. Argumento probatum est. Di-
 scernat M. Musæus stilum N. T. à
 Stilo Veterum Græcorum, sed ita
 id faciat, ne stilum N. T. criminis
 & vitij arguat. Annon 2. M. Mu-
 sæus cum nostratibus Theologis &
 Philologis discriminē discen-
 tibus aliter poterat proponere, & discen-
 tes monere, discriminē inter Græ-
 cismū Spiritus S. N. T. & Græcorū esse
 hujusmodi; Hunc nempe ad indole
 lin-

linguarum orientalium in mysterio JESU CHRISTI revelando inflexum, & Hebræi sermonis liquore imbutum esse: Istum autem non ita, cum Pagani istas res sacras, istud Mysterium Evangelij unâ cum stilo Apostolorum & coaptationem verborum ad res istas, ab omni ratione alienas, irriferint. Nulla ergo nulla omninò cogit nos necessitas, ut *suspecta ista Phrasi* utamur, & Græcismum Veterum purum, Græcismum autē N. T. impurum & barbarismis refertum esse dicamus.

Nova IIX. & falsa est opinio, quâ M. Musæus §. 36. statuit, Spiritum S. Apostolis quidem res sed non verba inspirasse: Modestia certè, quæ Christianum decet, ita l. ex supra citatis verbi Divini testimonijs docet colligere:

Per quos Spiritus S. locutus est mysteria N. Test. & fœderis, & quibus Spiritus S. dedit eloqui ista, istis Spiritus S. non modò res sed & verba rebus istis, my-

sterijs istis, congrua & convenientia, ut quæ sunt medium locutionis, inspiravit.

Atqui per Apostolos Spiritus Sanctus locutus est mysteria N. T. Nō vos loquimini sed πνεύμα & πατὴρ ὁ λαλῶν ἐν ὑμῖν ait SALVATOR Matth. 10. cap. Sancti DEI homines locuti sunt (verbum λαλεῖν, quod fit verbis, extat in textu) ἀλλ' ἔπνευσα ἡμεῖς ἁγίῃς φερόμενοι 2. Pet. 1. cap. locuti sunt magnalia DEI, prout Spiritus S. dabat ipsis ἀποφθεγγεῖσθαι sententiosus verbis eloqui. Act. 2. cap.

E. Spiritus S. Apostolis non res modo sed & verba mysterijs & rebus istis convenientia inspiravit

Contra opinionem M. Musæi in Ecclesijs nostris novam urgeo 2. hoc Argumentum. Sancti Apostoli verba Græca, quando ad
Græ.

Græcos Græcè locuti sūt Magnalia
 Dei Actor: 2. cap. habuerunt aut
 ex Spiritus San: inspiratione, aut
 ex humanâ institutione, Terti-
 um hîc non datur.

Atqui Sancti Apostoli ista verba Græ-
 ca non habuerunt ex humanâ in-
 stitutione; fuerunt enim ante A-
 postolatam & mirandam Spiritus
 Sancti effusionem homines
 gregarij, piscatores, Græcæ Lin-
 guæ ignari, ut qui vix terminos
 Judææ & Galilææ fuerant egres-
 si & maternam tantum linguam
 callebant.

Ergo habuerunt ista ex Spiritus
 Sancti inspiratione.

Quod probo 3. ex proprio
 M. Musæi Testimonio: Ibidem e-
 nim scribit, *Non dubitari de eo, an
 Sancti Apostoli ex inspiratione Spiritus
 Sancti locuti sint & scripserint.*

Et S,

Et §. 44. scribit: Græcismus N. T. est quo Novum Testamentum ex inspiratione Spiritus S. consignatum est, Hinc ita:

Qui ex inspiratione Spiritus S. locuti sunt & scripserūt, istis Spiritus S. verba inspiravit: Alias n. ex inspiratione nō locuti essent,

Atqui de Apostolis prius verum esse fateretur hic M. Musæus: Ergo & posterius. Quod ita effert Ambrosius t. 3. l. 1. Epist. 2. ad Simplicianum: *Apostoli non nisi ex revelatione demonstrata sibi elocuti sunt.*

Nova IX. & falsa est opinio quando scribit §. 39. Sermonem Apostolorum non esse sermonem Dei quoad materiale, seu ipsa verba, sed quantum ad formale, id scilicet, quod per sermonem revelatur Nam 1. Id quod Spiritus S. per Apostolos locutus est, est sermo Dei.

Atqui Sermo Apostolorum quo ad verba est etiam id, quod Spiritus S. per Apostolos locutus est, vi citatorum textuum Matt.

10. Act. 2. 2. Pet. 1. E. Sermo
 Apostolorum etiam quoad ver-
 ba est sermo Dei, æquè ut sermo
 Prophetarum sermo Dei est 2. Pet.
 1. Si enim illa perversa quorundam opinio,
 ac si sermo Apostolorum non esset sermo Dei,
 inuestigata fuerit in Ecclesiam Dei, actum est
 de Scripturæ autoritate ac proinde de totius
 Christianæ Religionis incolumitate, ut re-
 ctè contra Erasmum scribit Beza in an-
 not. in cap. 10. Act. Ap. Quò er-
 gò ruet tandem ista de Sermonem A-
 postolorum, quod non sit sermo
 Dei, quod non à Spiritu Sancto in-
 spiratus sit, disputandi licentia, ni-
 si fuerint in Academijs, qui frenos
 eidem injecerint.

2. Quicquid pertinet ad es-
 sentiam Scripturæ S. istud est
 θεόπνευστον.

Atqui sermo Apostolorum et-
 jam quoad verba pertinet ad es-
 sentiam Scripturæ S. ut quæ di-
 citur θεόπνευστον 2. Ti-
 moth.

moth. 3. cap. E. Sermo Apo-
stolorum etiam quoad verba est
θεόπνευτος & per consequens
sermo DEI.

Accedit 3. propria confessio
M. Musæi §. 41 scribentis, *in ser-
mone Spiritus Sancti admissos esse barbari-
smos.* Hinc hoc nascitur argumen-
tum.

Sermo Novi Testamenti in
quo admissi sunt barbarismi, est
sermo Spiritus Sancti, ut expre-
sè scribit M. Musæus.

Atqui sermo Novi Testamen-
ti in quo admissi sunt barbari-
smi, est sermo Apostolorum,
quoad materiale seu verba. De
formali enim, seu de eo quod
per sermonem revelatur, ut M.
Musæus, explicat, nemo Chri-
stianorum, id quod barbarismi
in eo sint commisi, affirmare
potest. Ergo

Sermo Apostolorum quoad
materiale seu verba est sermo Spi-
ritus S, sermo DEI. Ecce

Ecce ergo contradictionem: sermo Apostolorum quoad materiale seu verba, est sermo DEI, ut ex §. 41. M. Musæus ipse hoc adstruit. Sermo Apostolorum quoad materiale seu verba, non est sermo DEI §. 39. αὐτῶν γὰρ πρὸν ἀληθὲς ἢ ψευδὲς, ait *Aristoteles lib. categ. 10. cap.* Ita qui ex affectu disputat, contradictionis laqueo se facillè implicat.

Nova X. & falsa est opinio quando §. 42. scribit, Vitium accipi dupliciter 1. Materialiter, pro eo quod à regulâ discedit, etiamsi non traxerit originem ex vitioso habitu. 2. Formaliter, pro eo quod non tantum à regulâ decedit, sed etiam agentis vitiosum habitum includit, & ita solæcismum vitium quidem esse materialiter, sed non formaliter. Sed 1. distinctionem istam vitij falsitatis arguit, ipsa vitij formalitas; quæ est deflexio à regulâ, à lege. ἀμαρτία est ἀνομία 1. Joh. 3. cap. aberratio, deflexio à lege. Si

Si ergo vitij formalitas est deflexio
 â lege, & aberratio â regula, utiq;
 vitium est & manet vitium non
 tantum spectatum materialiter, sed
 etiam consideratum formaliter.
 Non enim vitiosus agentis habitus
 est formalitas vitij, sed ut dixi ipse
 recessus â regula vel lege. Quan-
 do enim puer impingit in regulas
 grammaticas, vitium est etiam for-
 maliter, per formalitatem seu defle-
 xionē â regula, etiamsi id nō profici-
 scatur ex vitioso agentis habitu, seu
 ἀγαπήσει.

Quicquid itaq; in se & per se
 discedit â regula, id est vitium &
 materialiter & formaliter.

Atqui de solœcismo & barba-
 rismo prius est verum. Est enim
 dicente Suida λέξις ἐν τῶν κακι-
 ῶν. E. & posterius

Corrigat itaq; M. Musæum
 Dn. D. Jungius, qui loco â me in Tri-
 ade p. 108. citato scribit: *Ab ipsis Gra-*

cis barbarismum pro vitio lingue haberi.
 Hoc discat, hoc juventutem doceat
 M. Musæus & distinctionē solœci-
 smi & vitij ita materialiter, ita for-
 maliter spectati, ut in cerebro suo
 natā, ne studiosa juvenus ulterius turbe-
 tur, obelisco notet, cum ab ipsis
 Græcis barbarismum pro vitio ha-
 beri etiam D. Jungius statuatur, ne ip-
 sis etiam Græcis M. Musæus dic-
 cam scribat. Consideretur 2. hoc
 quod M. Musæus scribit §. 41. in
sermone Spiritus S. barbarismos & solœci-
smos admissos esse sciente & volente Spiritu
S. Vnde cur non ita inferre liceret?

Qui vult admitti barbarismos
 & solœcismos, ille vult admitti
 vitia materialiter. Barbarismi
 enim sunt vitia materialiter, ut
 concedit M. M. in allata distin-
 ctione. Atqui de Spiritu S. pri-
 us verum esse scribit M. Musæ-
 us. Ergo & posterius. Ulterius.

Qui vult admitti vitia materi-
 aliter, ille vult ut defectatur à
 regu-

regulâ, ut error committatur & peccetur, vitium enim materialiter sumptum ita definitur per discessum à regulâ à M. Musæo & peccatū esse *divinū*, aberrationē à lege. à regula quis nescit?

Atqui de Spiritu Sancto prius verum esse disputat M. Musæus, E. & posterius verū esse disputat,

At hoc impium est asserere. Spiritus enim S. nō vult ut peccetur nec contra leges divinas, nec humanas Divinis non adversantes. Ergo & hypothesin M. Musæi oportet etiam esse ejus farinae.

Nova XI. & falsa est opinio, quando §. 44 scribit, quod sapius repetam & inculcem, *Hebraismos in Gracismo N. T. occurrentes juvenuti obtundendos esse, ut puros Gracismos, & de industria discrimināme additū sicco quasi pede præterit.* Cum D. Glassio distinxi in obl. apol: 19. inter Gracissimum profanum & Apostolicum; Istum pro rostris se ostentantem, phaleratis verborum lenonicijs turgentem.

tem & ad aures auditorum demulcendas compositum, orientalium linguarū, myſteria Evangelij complectentium, liquore nō imbutum eſſe; Hunc autem iſtiusmodi liquore imbutum eſſe ſcripſi, qui liquor linguarum orientalium puritati ſt. li Apoſtolicæ æquè parum derogat, ac liquor Græciſmorum puritati ſt. li Ciceroniani. In prop. 3. Triad. m. 2. ſtilum N. T. vel Græciſmum Sp̄ritus S. ad indolem Hebrææ linguæ inflexum & orientalium liquore imbutum eſſe, itidem ſcripſi. Ut itaq; qui in Cicerone, Plauto. Saluſtius & Tacito Græciſmos obſervant, ut in verè & purè latinis autoribus, eos juventuti non ut pueros latinifimos obtrudūt, ſed autores verè Latinos quodā Græciſmi liquore imbutos eſſe, docent, eosq; juventuti explicant: Ita qui in N. T. Hebraifimos obſervant, eosdē pariter juventuti nō ut pueros Græciſmos obtrudunt, ſed ad harmoniā v. & N. T. deſignādā, ad my-

ad mysteria in Hebraico V. T. textu
 contenta commodius revelanda, i-
 stiusmodi Hebraismos adhiberi o-
 stendunt. Unde *Sixtinus Amama* in
 Antj-Barb. Bibl. Linguam N. T. He-
 breo-Græcam vocare maluit, ubi &
 plurimi facio accuratum iudicium
 Excell. Dn. D. Dorschei, Theologi
 celeberrimi, in Tract. de Scriptr S,
 ita dicentis: Non est dicendum integram
 Phrasin stilumq; N. T. esse alienum à puro
 Græcismo & apud profanos scriptores u-
 sitato. Nullus enim huius assertionis pa-
 tronus erit, nisi qui persuasum habebit nul-
 lum superesse, qui Græcos Scriptores profa-
 nos cum sacris contulerit; neq; etiam ne-
 gandum Stylum N. T. in multis עֶגְוִי לַעֲוֹן
 hoc est ad conformationem Hebraicæ didi-
 onis attemperatū esse, hoc enim negare nemo
 audebit, nisi qui persuasum habebit, nul-
 lum superesse, qui Græcos Scriptores N. T.
 cum fontibus Hebræi conferre potuerit. Et
 pertinet hoc ad concordiam & connexionem,
 quæ inter V. & N. T. est, ut in hoc illud ceu font-
 is atq; scaturiginis rosetur sapor, Ipsiq; a-
 deo

talium liquore imbuto uti, propter
 res sacras & mysteria ex Veteri Te-
 stamento tunc revelanda. *Malè hinc*
& illi qui veterum (Græcorum) decem-
peda immensos religionis nostræ agros co-
nantur metiri, ut loquar ita cum Sea-
ligerò exercitat. 375. sect. 3. Statuo i-
 taq; Græcismum Novi Testamenti
 non saltem respectu modi produ-
 ctionis, ut M. Musæus opinatur, sed
 etiam respectu Substantiæ, propter
 istum productionis modum, non
 materialiter vitiosum, & ab omni
 sesquipedalium verborum luxurie
 & pomposâ forensium oratorum
 rhetoricatione quidem alienum, ab
 omni tamen barbarismorum & so-
 læcismorum, quos materialiter vi-
 tia esse Musæus §. 42. concessit, la-
 be immunem esse.

— Nova XIII. & falsa est opinio quando
 §. 46. scribit se suumq; respondentem ia-
 lia adduxisse, que Triadi meæ utrumque
 erus frangant, & ut tota meæ Triadis stru-
 ctura labascat faciant! Nam quod fal-
 se

sò ita gloriatur, & quod hic M. Musæus cum suo Resp. Triadi meæ neutrum crus fregerit, quodque tota Triadis meæ structura etiam contra hunc M. Mus: stet inconcussa Iufficienter in 1. hujus defensionis membro probatum esse benevolus Lector ex adductis facile judicabit. Præterea 2. deliquit M. Musæus vehementer contra se ipsum. In præfat: enim scribit, *se absq; ullius præjudicio in sua disputatione quid vero consonum sit velle dispicere, & §. 35. scribit, se velle judicium suum suspendere, nullius partû patrocinium suscipere.* His promissis non stetit M. Musæus.

Qui enim gloriatur se ea adduxisse, quæ Triadi meæ utrumque crus frangunt, & ut tota structura labascet, faciunt, ille judicium suum de Triade meâ non suspendit, sed alterius partis (Anonymi nempè mei adversarij) patrocinium suscipit. Idem enim planè contrâ Triadem meam molitur,

D 2 quod

quod iste adversarius meus anony-
mus.

Atqui de M. Musæo prius est
verum ex §. 46.

Ergo & posterius, & per con-
sequens fallo se iudicium suum
suspendere velle promissit.

Adversarius meus anonymus
quidem in innocent: Hellenist: p.
n. de quodam argumento, quod li-
bi confinxit & ceu meum refuta-
vit, scripsit, quod non stet firmo talo,
sed quod utrumq; crus totæ Triadi
meæ fregerit, & ut tota ejus stru-
ctura labalceret, fecerit, nusquam
gloriatu est. Vehementioris er-
go adversarij personam hîc M. Mu-
sæus induit, & aliorum odia in Tri-
adem meam accendere voluit, ut
Thraonica ista §. 46. adducta ver-
ba disertè testantur. τὰ γὰρ ἐν τῇ
Φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων
σύμβολα. ait Arist. l. π' ἐν ἑρμην. cap.
I. ex abundantia cordis os loquitur Matth.

12. cap. Quo sine igitur M. Musæus Triadem meam sub sui examinis incudem vocarit ex istâ gloriatione, quo iudicio (quod animam sapientiæ vocat *Scaliger* in præfat: exercitat.) id fecerit, ex hac refutatione, ut spero, satis constabit.

Cum itaq; M. Musæus in præfateatur: *Humanum esse errare*, ideoq; hoc generali argumento huic defensionis meæ finem imponam.

Qui in disputatione sua falsò gloriatur, & intempèstivè novitatis studio istud de stilo Novi Testamenti scribit & statuit, quod nemo nostratum Theologorum docuit, aut statuit, & ita falsam & novam opinionem, sine solido fundamento, defendit, ille in seipso & suo pte exemplo experitur humanum esse errare.

Atqui de M. Musæo prius est verum. E. & posterius.

Minoris veritas elucet ex hac meâ defensione, de falsâ gloriatione actû

est in membro primo, deinde novū
 & a nemine nostratum Theologo-
 rum scriptum, imò falsum est, quod
 statuit 1. In Gracissimo Novi Testamenti
 esse barbarissimos & solæcissimos. 2. Sermo-
 nem Apostolorum impurum esse. 3. Spiri-
 tum Sanctum Apostolis inspirasse res, non ver-
 ba ipsa. 4. Sermonem Apostolorum non
 esse sermonem Dei, quoad verba. 5. A-
 postolos tantum locutos esse ex consuetudi-
 ne usâ contractâ. 6. Solæcismum non esse
 vitium formaliter. Si hæc paradoxa,
 quæ M. Musæus juventuti studio-
 sâ non sine scandalo quidem pro-
 posuit, sed nullo firmo argumen-
 to probare potuit, in Ecclesiam no-
 stram invecta fuerint, quis dubita-
 bit, ipsam spissioribus plurium er-
 rorum tandemmersum iritenebris?
 At errare humanum est, ut rectè ait
 M. Musæus quod suppleo ex Augu-
 gustino qui r. 9. l. 2. de visit. int: c. 5 ait:
*Humanum est peccare, Christianum est à
 peccato desistere, diabolicum est per severare.*
 Ait quidè M. Musæus alium quem-
 piam

piam posse ita contra Triadem meam
 insurgere, & allatis exceptionibus
 argumenta mea infringere; Sed
 quia ex iisdem exceptionibus M.
 Musæus satis insolenter concludit
 & affirmat, à se à se esse adducta, quæ
 Triadi meæ utrumq; crus frangunt, & ut
 tota Triadis structura labascat, faciunt,
 ipsum & non alium istorum paro-
 doxorum autorem & assertorem, esse,
 ipsumq; tam aculeata contradic-
 tionis Spicula in Triadem meam
 contorquere voluisse, manifestum est.

Qui enim exceptiones contra
 argumentum aliquod proponit
 & ex ijs suam sententiam confir-
 mat & concludit contra idem ar-
 gumentum, istum exceptiones
 istas facere suas, suamq; propri-
 am in ijs tradere sententiam, ne-
 gari non potest: Qui enim ponit
 consequens, ponit etiam an-
 tecedens, ex quo istud sequitur.

Atqui de M. Musæo prius est ve-
 rum. Ergo & posterius.

D 4 Aut

Aut tandē M. Musi exceptiones istas
 facit suas, & suam in ijs proponit
 sententiā paradoxa ista compro-
 bantem, aut fallō, fallō inquam,
 ex istis concludit & gloriatur se
 adduxisse, quæ Triadi meæ utrūq;
 crus frangunt & ut tota ejus stru-
 ctura labascat, faciunt. Eligat
 alterutrum. Certē quicquid di-
 xerit, omnem Philologicæ isti-
 us disputationis vim evulserabit.

Quod ergō M. Musæus de stu-
 diose juvenutis oculis & animis in exor-
 tam controversiam, ut loquitur conver-
 sis tam sollicitus, jam temporis, ubi
 in corruptos multorum mores &
 delicta iram Dei magis magisq; ac-
 centia, calamum suum stringere de-
 buisset, eum strinxit in stilum A-
 postolorum, & quod, dum juven-
 tui persuadere voluit, stilum Novi
 Testamenti esse impurum, soloc-
 istais esse refertum, non esse sti-
 lum & sermonem Dei, non esse à
 Spiritu Sancto, eidem juvenuti ad
 ipsum epicureismum & doctrinā

Apostolica insignem contemtu,
 tam latam fenestram aperuit, quis
 non miretur? *Schreier / Schreier*
 euch in die Zeit / denn es ist eine böse Zeit/
 ait D. Paulus Ephes. 5. 16. Pietas cer-
 tē & temporum modernorum cala-
 mitas severissimē prohibent juven-
 tutē, ad errores imbibendos valde
 proclivē, isti modi novis, suspectis,
 imō erroneis opinionibus turbare.

Et hæc est tertia Triadis meæ de-
 fensio, quam ut in tuo nomine, ô
 Sacro Sancta TRIAS, Deus Pater,
 Fili, & Spiritus Sancte, pro veneran-
 da verbi tui, per Apostolos in No-
 vo Testamento prædicati, autori-
 tate incepti, ita in tuo Nomine finio,
 & ut id, quod in contemtu verbi
 tui Divini vergit, potēter reprimas,
 id autem, quo ejusdem, respectu
 rerum, & respectu verborum, di-
 gnitas & divina autoritas asseritur,
 clementer tuearis & asseras, arden-
 ter oro, per & propter JE-

SUM CHRISTUM

AMEN,

De Carmine non, ut existimo,
ad paradoxorum, in disputatione
istâ contentorum, approbationem,
sed ad favoris declarationem, adie-
cto, hoc de barbari descriptione
ut, coronidis loco, subjungerē,
necessum esse duxi.

Si, cujus non sunt mihi cognita verballo-
quentis

Barbarus est, multis Græcia barbara
erit.

Scilicet ignaris, quâ floret Græcia, Græcæ
Linguae, sic Græcus barbarus Omnis erit.
Barbarus sed cunctis hæc est sententia Græcis
Qui vitium admittit, barbarus ille mihi;
Barbarus ille magis, Scabiem cui barbariē
Scripturis Sacris affricuisse placet.

M. J. Grosse.

Hiero-

Hieronym. Epist. ad D Ext: tom.

1. Bas. Edi. p. 119. 120.

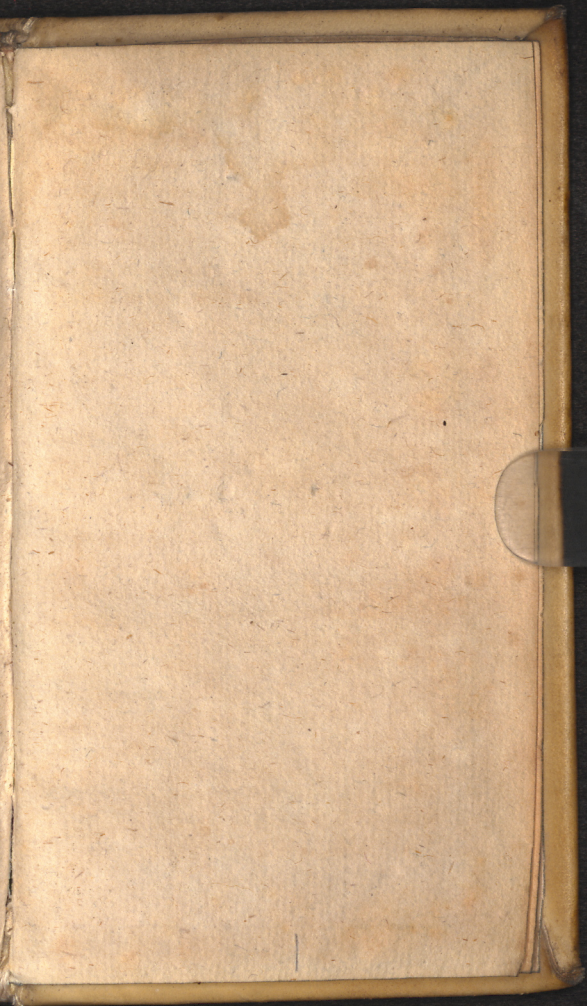
Discant Celsus, Porphyrius,
Julianus, rabidi adversus
CHRISTUM canes, discant eo-
rum sectatores, qui putant Ec-
clesiam, nullos Philosophos &
eloquentes, nullos habuisse do-
ctores, quanti & quales viri eam
fundaverint, exstruxerint & or-
naverint, & desinant fidem no-
stram, rusticæ tantum simpli-
citatæ arguere, suamq; po-
tius impericiam a-
gnoscant,

**FIAT, FIAT,
FIAT.**

Errata.

P. 8. blasphemae - blasphemas.
p. 9. facers - facere, p. 15. coneluf.
- conclus. p. 16. συμείνε - συμείνει.
p. 25. dad - ad p. 52. Illa - ille, p. 61.
Arostot. - Aristot. Reliqua, si
quæ occurrant, benevolus lector
ipse ut haut gravatim emendet, ro-
gatur.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn767055683/phys_0091

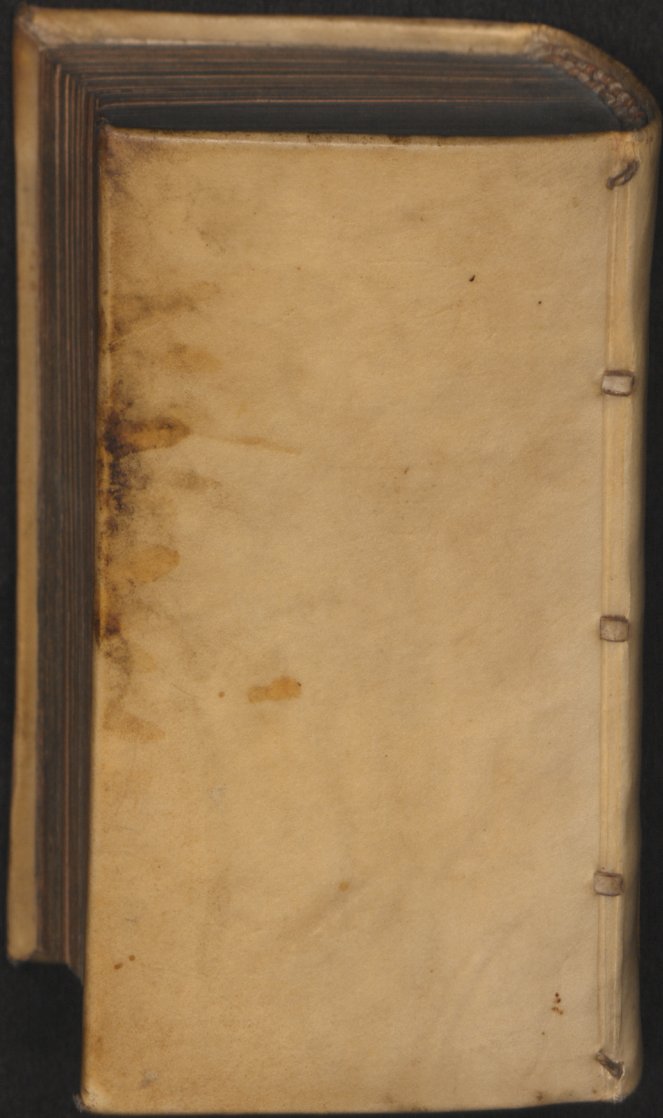
DFG

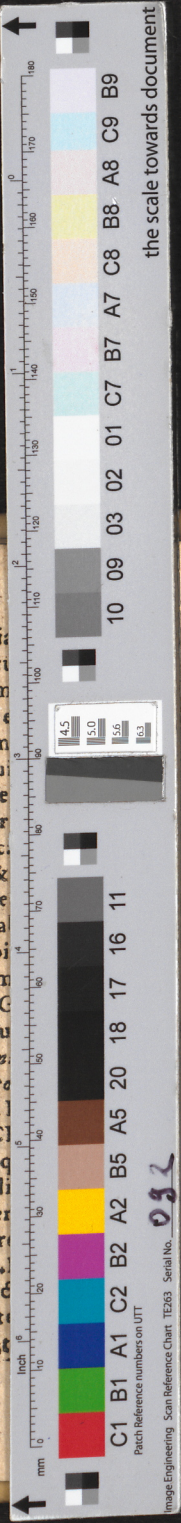

457

impudenter calumni
manum, sed Diaboli
posterum, nisi a calum
ut infirmus & errans
ut praefractus calum
standus, si quidem qui
sum eo controvertere
me, non facile paterer
terit a calumniis, & c
quarere inceperit, &
mitate eum errasse de
niam ipsi non denega
tio, ita & post habebi
mitem & mansuetum
Augustini, quod M. C
posuit, idq; diligentiu
ipsi repono: *Humanum
Christianum a peccato
licum est perseverare.*

APPENDICI

Unum restat, quod
Grossii calumniandi
gata est; & etiam Vener
demix nostrae Senior
rendu & Excell. Dn.
re & c. pro tempore Red
Praeceptoru & hospiti
observandu instar lae

the scale towards document

092